

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/524/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213206820
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213206820.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Sone Zmekovej, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Příkop 843/4, Zábřovice, Brno, IČO: 264 29 705, proti žalovanému: T. S., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bytom U. na V. 113, o zaplatenie 88,52 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 10C/340/2013-135 zo dňa 11. apríla 2016 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zastavil konanie o žalobe žalobcu v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 188,52 eur od 17.12.2009 do 19.08.2010 a z 88,52 eur od 20.08.2010 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Konštatoval, že žalobca podal žalobu formou tlačiva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa upravuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“), a domáhal sa zaplatenia zmenkovej sumy 88,52,- eura, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 188,52 eur od 17.12.2009 do 19.08.2010 a z 88,52 eur od 20.8.2010 do zaplatenia, 6% úroku zo zmenkovej sumy 188,52 eura od 22.04.2010 do 19.08.2010 zaplatenia a z 88,52 eur od 20.08.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 0,63 eura. Výrok o zastavení časti konania súd odôvodnil späťvzatím časti žaloby s odkazom na ustanovenie § 96 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, účinného do 30.06.2016 (ďalej len „OSP“). Rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil s odkazom na ustanovenia Čl. I. § 75, Čl. I § 5 ods. 1, Čl. I § 5 ods. 2, Čl. I § 5 ods. 3, Čl. I § 10 ZZŠ, Čl. I. § 11 ods. 1, 3, Čl. I. § 14 ods. 1, Čl. I. § 20 ods. 1, Čl. I § 33 ods. 1, 2, Čl. I. § 34 ods. 1, Čl. I. § 48 ods. 1 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. (ďalej len „zákon zmenkový a šekový“), ustanovenia § 495, § 3 ods. 1, § 34, § 39, Občianskeho zákonníka, § 79 ods. 3, 4, § 372y ods. 1 OSP, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z v znení účinnom od 01.01.2008 do 31.12.2010 a Čl. 4. ods. 1 Nariadenia. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom v Prahe, t.j. na území Českej republiky, a žalovaný je fyzická osoba s trvalým bydliskom na území Slovenskej republiky. Predmetná zmenka bola vystavená na Slovensku, kde je i platobné miesto. Ide teda o cezhraničný spor v zmysle Čl. 3 Nariadenia, pričom hodnota pohľadávky nepresahuje 2.000 eur. Použitie právneho poriadku Slovenskej republiky vyplýva z ustanovenia § 10, 11 a 19 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

2. Súd v odôvodnení rozsudku ďalej uviedol, že žalobca ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky vystavenej žalovaným dňa 03.12.2008, pričom zmenkou sa žalovaný zaviazal zaplatiť

zmenkovú istinu spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne od 17.12.2009. V zmenke je odkaz na číslo zmluvy 4670299. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splnenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa: Pohotovosť s.r.o. IČO: 35807598, Pribinova 25, Bratislava. Na rube zmenky je uvedený indosament, spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., zastúpený konateľom, ktorá indosovala svoje práva zo zmenky na žalobcu bez uvedenia dátumu. Indosant predložil zmenku k zaplateniu a vystaviteľ, t.j. žalovaný, na zmenku podľa tvrdenia žalobcu doposiaľ uhradil sumu 100,- euro. Predmetná zmenka obsahuje údaj o tom, že ide o zmenku, údaj o zročnosti - na videnie, údaj miesta, kde sa má splniť - Pohotovosť, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, meno toho, komu alebo na rad koho sa má plniť - Pohotovosť s.r.o., dátum a miesto vystavenia zmenky - v Komárne dňa 03.12.2008 je podpísaná žalovaným - povinným zo zmenky. Podpísaním zmenky žalovaný prejavila súhlas so zmenkovou sumou a aj so zmenkovým úrokom. Zo zmenky jednoznačne vyplýva doba splatnosti, pretože obsahuje údaj: zaplaťte pri predložení, teda ide o zmenku splatnú na videnie v súlade s ustanovením § 33 ods. 1 zákona zmenkového a šekového. Splatnosť zmenky nastala v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné podľa § 34 ods. 1 zákona zmenkového a šekového v lehote 4 rokov od jej vystavenia a až po jej predložení v lehote 4 rokov nastáva jej splatnosť. Na zadnej strane zmenky sa nachádza nedatovaný indosament, ktorým remitent, spoločnosť POHOTOVOŠŤ, s.r.o., indosoval svoje práva zo zmenky na žalobcu.

3. Zo spisu sp. zn. 13Er/1063/2010 súd prvej inštancie zistil, že spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., ako oprávnená sa domáhala nariadenia exekúcie na vymoženie pohľadávky od povinného v sume 188,52 eur spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne z dlžnej sumy od 17.12.2009 do zaplatenia, so zákonným úrokom vo výške 6% ročne z dlžnej sumy od 22.04.2010 do zaplatenia, trov konania a trov exekúcie na základe exekučného titulu - rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 05450/10 zo dňa 8.7.2010. V spise sa nachádza aj kópia Zmluvy o úvere uzatvorenej medzi veriteľom Pohotovosť, s.r.o., a dlžníkom a kópia predmetnej zmenky. Úver bol podľa tejto zmluvy poskytnutý vo výške 265,55 eura, ktorú sa dlžník zaviazal uhradiť zvýšenú o poplatok v sume 252,27 eur. Konštatoval, že v zmluve nie sú uvedené podstatné náležitosti požadované ustanovením § 4 ods. 1 písm. g), h), i), j), k) zák. č. 258/2001 Z.Z. Pre neprijateľné zmluvné podmienky priechiace sa dobrým mravom exekučný súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol uznesením zo dňa 21.01.2011 a následne uznesením zo dňa 09.08.2011 exekučné konanie zastavil. Dojednanie o vyplňovacom práve zmenky sa neuskutočnilo individuálne, preto podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je takáto zmluvná podmienka neplatná. Remitent na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky nemohol doplniť chýbajúce náležitosti zmenky a v dôsledku toho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Súd konštatoval, že pri svojej rozhodovacej činnosti musí hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkového inštitútu neprimerane v prospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu. Považoval za nepochybné, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.Z., pretože bola vystavená na sumu 5.679,35 Sk (188,52 Eur), pričom úver bol poskytnutý v sme 800,Sk (265,55 Eur) a výška úveru spolu s dohodnutým poplatkom činí 517,83 Eur. Zmenka teda nebola vystavená v súlade s vyššie uvedeným ustanovením Zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože zmenková suma presahuje výšku maximálne 30% istiny poskytnutého úveru. Preto zmenka je aj z tohto dôvodu neplatná. Poukázal aj na judikované závery vyplývajúce z rozhodnutí Súdneho dvora EU, podľa ktorých súdy sú povinné aj bez návrhu posúdiť nekalý charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, aby sa skutočne dosiahol sledovaný zmysel a cieľ článku 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, ukladajúci členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, len ak je jej ďalšia existencia je možná bez nekalých podmienok. Občiansky súdny poriadok s účinnosťou od 23.12.2015 v ustanovení § 79 ods. 3 zaviedol povinnosť súdu skúmať, či v rámci uplatneného nároku zo zmenky táto nevznikla zo vzťahu so spotrebiteľom, a zaviedol nové povinnosti účastníka uplatňujúceho nárok zo zmenky, s cieľom zistenia, či ide o nedovolenú alebo nezákonne vydanú zmenku. Od 01.05.2014 začalo navyše platiť ustanovenie § 5b Zákona č. 250/2007 Z. z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch, zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva na oslabenie nároku veriteľa voči spotrebiteľovi vrátane jeho premlčania, alebo na inú zákonnú prekážku, alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie veriteľa voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Súd poukázal aj na novelizované ustanovenie § 17 ods. 2 zákona zmenkového a šekového

v znení zákona č. 438/2015 Z.z., podľa ktorého v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

4. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia sa vzťahuje aj na konania začaté na súde pred dňom jeho účinnosti. V tejto súvislosti súd spomenul rozsudky Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2011 zo dňa 14.03.2013, C-76/2010 zo dňa 16.11.2010, podľa ktorých pri uplatnení práva zo zmenky súd z úradnej povinnosti sa má skúmať postavenie spotrebiteľa a v tejto súvislosti posudzovať otázku prijateľnosti podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Súd zmluvné dojednanie - dohodu o vyplnení zmenky - vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, poškodzujúcu práva spotrebiteľa so zámerom obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah, ktoré mení vzťah medzi stranami na vzťah zo zmenky a ten nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa, súd vyhodnotil ako neprijateľné a neplatné v zmysle § 54 ods. 5 a § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zmenka je v tomto prípade pre rozpor so zákonom neplatná. Navyše vôľa spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy vrátane zmluvného dojednania o vyplnení zmenky nemôže byť považovaná za slobodnú, čo je ďalšou vadou zmenky spôsobujúcou jej neplatnosť. Na tom základe súd žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Výrok o trovách konania súd oprel o ustanovenie § 142 ods. 1 OSP, pričom úspešnému žalovanému náhradu trov nepriznal, pretože si ich neuplatnil.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Uviedol, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP, súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že účastníci nenavrhlí dokazovanie, ktoré súd prvej inštancie vykonal, pričom ustanovenie § 120 ods. 1 OSP súdu umožňuje v sporovom konaní vykonať aj iné než navrhované dôkazy len výnimočne. On predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, preukazujúcu jasne, úplne a zrozumiteľne jeho právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanému neboli žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov. Súd prvej inštancie mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke a ak tak neurobil, akékoľvek iné námietky musia byť odmietnuté z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd nesprávne vykonával a hodnotil dôkazy na skutočnosti, ktoré nikto netvrdil, preto dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. V ďalšom texte odvolania poukázal na rozhodnutia iných súdov, ktoré rozhodli v obdobných veciach v jeho prospech. V odvolaní ďalej uviedol, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom žiadneho spotrebiteľského vzťahu, pričom predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. S odkazom na ustanovenie § 17 Zmenkového a šekového zákona žalovaný nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Podľa neho súd porušil poučovaciu povinnosť obmedzenú ustanovením § 5 ods. 1 OSP. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné a zmluvný vzťah medzi žalovaným a remitentom je irelevantný; jemu nie je známy obsah údajného zmluvného vzťahu. Pokiaľ súd v odôvodnení rozsudku poukázal na ustanovenie § 79 ods. 3 OSP po novelizácii zákonom č. 438/2015 Z. z. s účinnosťou od 23.12.2015, tak je pravda, že ustanovenie § 372y ods. 1 OSP uvádza, že ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona, ale na porovnanie zákonodarca v súvislosti s novelizáciou zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) uložil povinnosť oprávneného doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 do 30 dní odo dňa účinnosti zákona, no pri ustanovení § 79 ods. 3 OSP to obdobne neupravil. Ak by ustanovenie § 79 ods. 3 OSP malo pôsobiť spätne aj na návrhy podané pred účinnosťou uvedenej novely, tak zákonodarca by musel postupovať rovnako ako pri novele Exekučného poriadku a musel by stanoviť „doplniť“ návrh. Ak to zákonodarca neurobil, súd svojím výkladom nemal dotvárať nedostatky účinku procesného predpisu vzhľadom na absenciu výslovného zákonného príkazu doplniť návrh na začatie konania v prechodných ustanoveniach. Povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 79 ods. 3 OSP sa preto nemôže aplikovať na podania podané pred účinnosťou zákona č. 438/2015 Z.z.

On poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke z platnej zmenky, ktorej originál predložil, a zmenkové informácie preniesol presne do návrhu. Vzhľadom na to neostáva z jeho strany čo doplniť alebo opraviť; on disponuje len indosovanou zmenkou a iné primerané a presné údaje alebo listiny nemá k dispozícii. Ak súd konštatoval, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov, tak samotný zákon č. 258/2001 Z. z. pripúšťal vystavenie zmenky na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov.

6. Žalovaný sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

7. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 1. júla 2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), viazaný rozsahom a odvolacími dôvodmi (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci vo výroku o zamietnutí zvyšnej časti a vo výroku o trovách konania dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je treba v napadnutých výrokoch podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. V časti, v ktorej súd konanie z dôvodu späťvzatia časti žaloby zastavil, rozsudok nadobudol právoplatnosť; žalobca svoje odvolanie zameril výslovne len na zamietajúci výrok a odvolacie dôvody smerovali len k tomuto výroku. Keďže odvolací súd dospel k tomu, že napadnutý rozsudok je správny a dostatočne odôvodnený, nepovažuje vo svojom rozhodnutí za nutné v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP opakovať tie isté podstatné dôvody, ktoré sú obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, vrátane citácie ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na tento prípad. Na dôvažok odvolací súd dodáva nasledovné:

8. Predmetom tohto konania je návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia. Podľa predloženej žaloby je žalobca ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložíť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil. Žalobca sa v odvolaní zameril predovšetkým na zdôraznenie platnosti zmenky a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa nestotožnil s jeho argumentáciou spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídlaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením. Odvolací súd urobil záver o tom, že ak by súd prvej inštancie vo všeobecnosti nemal na základe vyplneného tlačiva žalobcu predstavujúceho žalobu podľa uvedeného Nariadenia k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, mohol žalobcu vyzvať na doplnenie a mohol realizovať aj iné postupy v súlade s vnútroštátnym procesným predpisom. Cieľom Nariadenia totiž nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 Nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal mať súd k dispozícii aj iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá, a nemal by aj možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Z čl. 8 a 9 uvedeného Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa Nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdného dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z čl. 19 Nariadenia. Odvolací súd v tomto smere poukazuje aj na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí SR pod číslom 93/2015.

9. Z článku 19 Nariadenia vyplýva, že ak nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Nariadenie nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať procesnoprávne predpisy použiteľné v slovenskom právnom poriadku, predovšetkým aplikáciu znalostí určitých okolností súdu z jeho činnosti a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, účinný v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ako základný procesný predpis dôkaznú povinnosť umožňoval súdom v ustanovení § 120 ods. 1 tretej vety výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu spojených so spotrebiteľskou zmluvou. S ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a všeobecne uznávanej potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvej inštancie správne skúmal charakter tohto vzťahu a výnimočne vykonal aj tie dôkazy, ktoré nikto z účastníkov konania nenavrhol. Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere bol preukázaný bez akýchkoľvek pochybností. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv v praxi je poväčšine to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa, pričom súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné úverové podmienky, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, lebo boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý žalovanému za účelom výkonu zamestnania (ako je to uvedené v predmetnej zmluve). S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti sa v súdnom konaní odstraňujú spôsobom upraveným pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť bezpečne preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len všeobecný údaj o poskytnutí úveru na výkon zamestnania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon zamestnania, s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Dôkaznú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 120 ods. 1 prvej vety OSP si žalobca nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol.

10. Odvolací súd neprijal právny názor žalobcu, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zo zmenky sa má vychádzať výlučne z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, síce používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 Smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na čl. 14 Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EÚ zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky.

11. V zmysle § 17 zákona zmenkového a šekového v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere ten, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z tohto zákonného ustanovenia, ktoré bolo novelizované zákonom č. 438/2015 Z. z. s účinnosťou od 23.12.2015, vo všeobecnosti vyplýva, že dlžník - s uvedenou výnimkou - nemal oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Takéto zjednodušené chápanie citovaného ustanovenia preferuje žalobca, ktorý nepripúšťa právny záver o možnosti skúmania okolností, za ktorých bola zmenka vystavená, a ani záver o jej možnej neplatnosti, či neexistencie. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania prebiehajúceho v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje

aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprímerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

12. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby bolo zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola vystavená v rozpore s právnym predpisom, a preto je - ako to uzavrel aj súd prvej inštancie - podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom.

13. Čo sa týka dohody o vyplňovacom práve zmenky, táto - ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie - mala byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody však pre žalovanú nevyplývajú žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera bolo žalovanému zhoršené jej zmluvné postavenie. Prítom je podstatné aj zistenie, že potreba vystavenia a odovzdania zmenky dodávateľovi nevyplývala zo samotnej zmluvy, ale len zo všeobecných úverových podmienok. V tejto súvislosti je právne významné aj ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

14. Jednou zo základných zásad práva Európskej únie je zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Vzhľadom na to aplikáciou procesného práva má súd túto povinnosť naplniť, čo znamená, že v prípade uplatnenia nároku zo zmenky súd musí ex offo skúmať, či vystaviteľom zmenky nie je spotrebiteľ. Aj keď vnútroštátna právna úprava platná do 31.12.2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti odporuje právu EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna právna úprava do 31.12.2010 nezabezpečila vhodnú ochranu spotrebiteľa v súlade so Smernicou 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarca túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.01.2011. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného zmenkového dlžníka a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31.12.2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, môže byť nepoužiteľná. Na podklade takejto úvahy vyvstáva aj právny záver o tom, že z takej zmenky v nadväznosti na spotrebiteľskú zmluvu nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok. Z vyššie uvedených

dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

15. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, u ktorého by bol dôvod na to, aby mu odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 a § 262 ods. 1 CSP priznal v celom rozsahu nárok na náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške tohto nároku by podľa § 252 ods. 2 CSP rozhodol súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Podľa obsahu spisu mu však v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd rozhodol, že sa mu nárok na náhradu týchto trov nepriznáva.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).